

Vastineet tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin huomioihin

Tarkastuslautakunta toi esille vuoden 2021 arviointikertomuksessaan seuraavia huomioita, joihin tulee antaa vastineet aluevaltuustolle.

1. Huomio

Valmistelutoimielin 1.10.2021 on päättänyt Kuntien Tiera Oy:n osakkeiden hankinnasta ja 15.10.2021 päätöksen hankkia Istekki Oy:n osakkeita, 28.1.2022 liitettiin Sarastia Oy:n osakkaaksi inhouse hankintojen toteuttamiseksi. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että osakkeisiin sijoitettu summa on huomattavan pieni.

Vastine (talous):

Hyvinvointialue on hankkinut Kuntien Tiera Oy:n, Istekki Oy:n ja Sarastia Oy:n osakkeita inhouse-hankintojen toteuttamista varten. Hankinnat liittyvät palveluiden järjestämis- ja tuotantovastuun siirron kannalta kriittisten ict-toimintojen sekä talous- ja palkkahallinnon perustoimintojen järjestämiseen. Inhouse-yhtiöiden osakkeiden hankinta-arvo on tyypillisesti matala, sillä osakkeiden vaihdanta ei perustu sijoitustoimintaan vaan omistuksen hankintaan, joka osaltaan mahdollistaa hankittavien palveluiden tuottamiseen vaikuttamisen sekä tarvittavien palveluiden joustavan hankkimisen.

2. Huomio

Hyvinvointialue on tilikauden aikana ja sen jälkeen päättänyt hankkia inhouseyhtiöiden osakkeita kriittisten toimintojen varmistamiseksi. Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan inhouse hankintojen tarkoituksenmukaisuutta sekä arvioimaan vaihtoehtoisia markkinoilta saatavia ratkaisuja. Tarkastuslautakunta suosittaa, että ostettavat palvelut kilpailutetaan ja noudatetaan hankintalain mukaisia hankintaprosesseja eikä käytetä pelkästään inhouseyhtiöitä.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että hyvinvointialue tekee hankintoja inhouse-yhtiöstä ilman hankintalain mukaista kilpailutusta vain silloin, kun hankittavaa palvelua ei ole saatavana avoimilta markkinoilta tai kun sen hankkiminen inhouse-yhtiöltä on hyvinvointialueen toiminnan jatkuvuuden tai jonkin muun syyn vuoksi välttämätöntä. Saatavuutta ja välttämättömyyttä on pyrittävä arvioimaan jatkuvasti hankintoja tehtäessä.

Vastine (talous):

Markkinoiden tehokas hyödyntäminen palvelu- ja tavarahankinnoissa on peruslähtökohta hyvinvointialueen toimintojen järjestämisessä. Hyvinvointialueella tullaan tämän valtuustokauden aikana arvioimaan inhouse-hankintojen tarkoituksenmukaisuutta sekä arvioidaan tarvittaessa vaihtoehtoisia markkinoilta saatavia ratkaisuja. Inhouse-hankintojen tehtävänä on lähtökohtaisesti vastata markkinoiden puutteellisuuteen. Inhouse-hankinnoilla täydennetään markkinaperusteisia hankintoja esimerkiksi silloin kun markkinoilla on vähäinen kilpailu, tai jos markkinoilla ei ole tarjota hyvinvointialueorganisaatiolle soveltuvia tuoteratkaisuja.

3. Huomio

Tarkastuslautakunta edellyttää, että hyvinvointialueen omat hankintaohjeet laaditaan mahdollisimman pian.

Vastine (hankinta):

Hallintosäännön 41 § kohdan 13 mukaan aluehallitus päättää palvelujen järjestämisen ja toteutuksen strategisista hankinnan periaatteista hyvinvointialuestrategian mukaisesti. Hallintosäännön 144 § mukaan aluehallitus hyväksyy hankintaohjeen.

Hankintaohje on valmistelussa. Aluevaltuusto hyväksynee hyvinvointialuestrategian kokouksessaan 25.10.2022. Hyvinvointialuestrategiasta nousee hankintaohjeeseen keskeisiä hankintoja ohjaavia periaatteita. Hankintaohje tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi vuoden 2022 loppuun mennessä.

4. Huomio

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut arvioida vuoden 2021 toimintaa. Varsinaiset tavoitteet ja mittarit toiminnalle ovat puuttuneet, mikä on vaikeuttanut arviointia. Tarkastuslautakunta edellyttää, että vuodelle 2022 ja etenkin vuodelle 2023 tulee olla tavoitteet ja mittarit, joilla tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta mitataan.

Vastine (talous):

Hyvinvointialueen vuosien 2021 ja 2022 talousarviot ovat muutosvaiheen talousarvioita, jossa tavoitteiden asettaminen on toteutettu käyttötalouden osan toiminnan kuvauksen ja siinä esitettyjen painopisteiden kautta. Systemaattinen ja hyvinvointialueen varsinaiseen strategiaan perustuva tavoiteasetanta toteutetaan

vuoden 2023 talousarviossa, jolloin hyvinvointialueen toiminta muodollisesti käynnistyy. Tavoitteiden asettamisen yhteydessä huolehditaan niiden toteutumisen seurannasta määrittelemällä selkeät mittarit.